

SOCIAL ENTERPRISE

ธุรกิจแนวใหม่ ได้กำไร ห่วงใยชุมชน (ตอนที่ 1)

ดร.ปภาภรณ์ ชุ่มหทัยราชัย และ มัทยา บุตรงาม
ส่วนกลยุทธ์และพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน

ในบทความตอนนี้ จะขอพูดถึงบทบาทของวิสาหกิจเพื่อสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise : SE) คืออะไร ?

วิสาหกิจเพื่อสังคมตามนิยามของกระทรวงการคลัง หมายถึง บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการอื่น ๆ โดยมีมุ่งส่งเสริมการจ้างงานในท้องถิ่นที่มีวิสาหกิจ เพื่อสังคมอยู่แล้วหรือมีเป้าหมายอย่างชัดเจนตั้งแต่แรกเริ่มในการแก้ปัญหา และพัฒนาชุมชนหรือสังคมเป็นหลัก มีใช้การสร้างกำไรสูงสุดต่อผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วน ทั้งนี้ จะต้องนำผลกำไรไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ไปลงทุนในกิจการหรือใช้เพื่อผลประโยชน์ของเกษตรกร ผู้ยากจน คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมอื่น ๆ วิสาหกิจเพื่อสังคม จึงถือว่ามีความสำคัญในการพัฒนาชุมชนและเป็นส่วนหนึ่งของการกระจาย ความเจริญสู่ชนบท



2. แนวทางการจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคม

การจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคมต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และประชาชน ซึ่งการดำเนินกิจการของ วิสาหกิจเพื่อสังคมได้ถูกพัฒนาโดยการนำกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและพึ่งพาตนเองของภาคธุรกิจมาดำเนินการ ภายใต้การกำหนดโจทย์ทางสังคมเป็นเป้าหมายเหมือนองค์กรทางสังคม โดยมีกลไกรัฐใช้อำนาจหน้าที่เชิงนโยบายเข้ามา สนับสนุน ซึ่งการผลักดันให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจการวิสาหกิจเพื่อสังคม ก็เพื่อให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมส่งเสริม กิจการตามนโยบายรัฐ ที่ต้องการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชาชนในท้องถิ่น ในปัจจุบันได้มีภาคเอกชน ให้ความสนใจและเข้ามามีบทบาทสำคัญของการดำเนินกิจการวิสาหกิจเพื่อสังคม เห็นได้จากการก่อตั้งคณะทำงานการพัฒนา เศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ (E3) ที่มีการจัดตั้งบริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคี (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งเกิดจากการร่วมมือ ของบริษัทกลุ่มทุนขนาดใหญ่ในภาคธุรกิจ เช่น บมจ. ไทยเบฟเวอเรจ บมจ. เครือเจริญโภคภัณฑ์ บมจ. กลุ่มเซ็นทรัล เป็นต้น

3. บทบาทภาคเอกชน

บริษัท ประชารัฐรักสามัคคี (ประเทศไทย) จำกัด มุ่งหวังให้ภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนมีความสุขและมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งสิ่งที่สามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่ชุมชนประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ การเกษตร การแปรรูป (SME/OTOP) และการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยแนวทางการพัฒนาจะต้องพัฒนาและสร้างประสิทธิภาพตลอดแนวทาง ตั้งแต่การเข้าถึงปัจจัยการผลิต ทั้งด้านทรัพยากรและโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน การสร้างองค์ความรู้จากในชุมชนและส่งเสริมความรู้เพื่อสร้างประโยชน์ต่อยอด พัฒนาด้านการวิเคราะห์ตลาดไปจนถึงช่องทางการขายใหม่ ๆ การสื่อสารสร้างการรับรู้เพื่อความยั่งยืน และหาช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อท้องถิ่นและสื่อระดับประเทศ และการบริหารจัดการทั้งด้านต้นทุน บัญชี โดยในปัจจุบันมีการจัดตั้งบริษัทประชารัฐรักสามัคคีนาร่องไปแล้ว 5 จังหวัด คือ ภูเก็ต เพชรบุรี อุตรดิตถ์ เชียงใหม่ และบุรีรัมย์ และมีเป้าหมายจะกระจายการดำเนินงานให้ครบทั้ง 76 จังหวัดภายในปี 2559

